БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 12 (4904) | 1946 он, январиин 16, среда | Сэн 20 мүнгэн

Манай советскэ демократи, дэлхэй дээрэ эгээл эрхим түрүү, эгээл үнэн шударгуу демократи хадаа советскэ гүрэнэй эбдэршэгүй бэхи ба хатуу байһанай нэгэ булагынь болоно. Советскэ орон дотор арад зомнай хуби заяагаа өөһэдөө шиидхэнэ. Арад зоной хүбүүд ба басагад хадаа манай хуули засагай органууд болохо соведүүдэй хүдэлмэриие бүхы орон дотор хүтэлжэ байдаг.

„Правда“.

ГЕРАСИМОВСКА ХҮДЭЛӨӨЕ ҮРГЭДХЭЕ!

Сабшалангые жэгдэрүүлэн һайжаруулха, тэрэнэй ургаса дээшэлүүлхэ ба үбһэнэй валова суглуулгыень ехэ болгохын түлөө республиканска социалистическэ мүрысөө эмхидхэхые уряалан Иволгын аймагай Гильбирын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө-ажалай артелиин эрэгтэй эмэгтэй колхозингууд республикын бүхы эрэгтэй эмэгтэй колхозингууд, малажалай хүдэлмэрилэгшэд болон хүдөө ажалай мэргэжэлтэдтэ хандалга гаргаба. Тус хандалгые ВКП(б)-тэй Бурят-Монголой обкомой бюро һайшаагаад, колхозингуудай суглаанууд дээрэ энээниие үргэнөөр зүбшэн хэлсэхэ ябадал эмхидхэхэ ба сабшалангые һайжаруулха, тэрэнэй ургасые дээшэлүүлхэ, үбһэнэй валова суглуулгыень ехэ болгохо талаар колхоз бүхэндэ тодо һонор ба бодото хэмжээнүүдые хараалхыень ВКП(б)-гэй айкомуудые уялгалһан байна.

Иволгынхидай энэ хандалга хадаа социалистическэ малажалые хүгжүүлэн, тэрэнһээ абтаха ашаг шэмые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ угаа ехэ удхашанартай үүсхэл юм. Манай республикын колхозууд адуу малаа нилээдгүй олошоруулжа, тэдэнһээ абтаха ашаг шэмыень дээшэлүүлээд, Эхэ орондоо үшөө ехэ мяха, тоһо, һү, брынзэ, нооһо, арһа мэтын продуктнуудые үгэжэ байха дүүрэн аргатай байһан аад, имагтал үбһэ тэжээлээр дутадаг дээрэһээ энээниие зарим колхозууднай хүсэд бэелүүлжэ шададаггүй байха юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ республикын зарим колхозууд адуу малаа олошоруулхын орондо, харин гээдэһэн, тэдэнэй ашаг шэмые доошонь оруулһан—эдэ бүхы хадаа гансал үбһэ тэжээлэй дутаһанһаа болоо.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид өөрынгөө хандалга соо иигэжэ бэшэнэ: «Бурят-Монгол болбол малажалтай республика юм. Тиимэдэ адуу мал—манай колхозуудай гол баялигынь болоно. Һүүлэй жэлнүүдтэ зарим колхозуудаар үхэр малай тоо толгой үсөөрһэн, тэрэнэй ашаг шэмыень доошоруулһан байха юм. Орон дотор малажалаар мэдээжэ болоһон Бурят-Монголой эрэгтэй эмэгтэй колхозингууд бидэнэртэ иимэ байдал ябашье таарахагүй. Энэ хадаа малажалые хүгжүүлхэ аргын бидэнэртэ үгы байһан дээрэһээ болоо бэшэ, харин бидэнэр малажалда анхаралаа багадхаһан, илангаяа адуу малаа тэжээлээр хангаха оролдолгоёо һуладхаһан байнабди».

Һүүлэй хэдэн жэлнүүд соо республикын олонхи аймаг, колхозууд үбһэ хуряаха, илангаяа үбһэнэй валова суглуулгын түсэбые дүүргээгүй байха юм. Урда жэлнүүдтэ республика дотор герасимовска хүдэлөөн үргэнөөр дэлгэрээ һэн. Тэрэ хадаа сабшалангай ургасые нилээдгүй дээшэлүүлхэ ба үбһэ ногооной шанарые һайжаруулха талаар ехэхэн ашаа үрэ үгэдэг байгаа. Теэд, һүүлэй жэлнүүдтэ энэ хүдэлөөн олонхи нютагуудаар замхаһан байха юм. Олонхи колхозууд эмхидхэгдээд байһан луговодческо, герасимовска звенонуудые тараажархиһан байгаа. Тиихэлээр сабшалангай ургасые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ эзэн ёһоор хандажа, үнэн зүрхэнһөө оролдохо хүнүүд хомор болоо һэн.

Бурят-Монголые олон ба ашаг шэмэ ехэтэй хүгжэнги малажалтай республика болгохо гэжэ ВКП(б)-тэй Центральна Комитедэй тогтоол соо бэшэгдэһэн зорилгые бэелүүлхэ түрүүшын шухала хэмжээ ябуулгануудай нэгэниинь—сабшалангай ургасые дээшэлүүлэн, үбһэнэй валова суглуулгые ехэ болгожо, адуу малдаа тэжээлэй бата бэхи бааза байгуулха ябадал болоно. Тиимэдэ нютагуудтахи партийна, советскэ, газартаряалангай органууд, хүдөө ажалай мэргэжэлтэд сабшалангай ургасые дээшэлүүлхэ алп бүхы хэмжээнүүдые колхоз бүхэндэ энэ гэһээр хараалха ябадал хангаха уялгатай. Сабшалангые жэгдэрүүлэн һайжаруулха, тэрэнэй ургаса дээшэлүүлхэ ба үбһэнэй валова суглуулгыень ехэ болгохын түлөө бүхэреспубликанска социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай иволгынхидай үүсхэл республикын нютаг бүхэнөөр дэмжэгдэжэ, сабшалангые һайжаруулха хэрэгтэ бүгэдэниитые эльсүүлхэ хүсэтэ хүдэлөөн болохо байна. Энэ хандалгые колхоз бүхэн зүбшэн хэлсэжэ, бүхы колхозингууд, малажалай хүдэлмэрилэгшэд болон хүдөө ажалай мэргэжэлтэдые бүхэреспубликанска социалистическэ мүрысөөндэ оруулха ёһотой.

Мүрысөө үүсхэжэ хандалга гаргаһан Иволгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой эрэгтэй эмэгтэй колхозингууд тарян ажалай бригадануудай дэргэдэ саг үргэлжын 8 луговодческо звено, тэрэнэй тоодо 3 герасимовска звено эмхидхэхэ; луговодческо звенонуудта сабшалангай 1.600 гектар талмай, тэрэнэй тоодо 160 гектарые герасимовска звенонуудта даалгаха; хабар эртэ байхада колхозингуудые олоорынь сабшалан дээрэ гаргаха ябадал эмхидхэжэ, 1.600 гектар талмайн модо, шулууе сэбэрлэхэ; 16 километр утатай уһалууриин хуушан һубаг канавануудые заһабарилха ба 6 километр шэнэ канава малтаха; колхоз хоорондын уһалууринуудай эхиндэ 4 хаалта бариха; буусануудаар буриташан шэбхые хэрэглэн, сабшалан дээрэ 12.000 шарга наг шэбхэ гаргаха мэтын уялгануудые абажа, республикын бүхы эрэгтэй эмэгтэй колхозингууд, малажалай хүдэлмэрилэгшэд ба хүдөө ажалай мэргэжэлтэдые бүхэреспубликанска социалистическэ мүрысөөндэ оролсоёл гэжэ уряалба.

Иволгынхидай энэ үүсхэл хаа-хаанагүй дэмжэгдэхэ байһаниинь лабтай. Үргэн ниитэ колхозингуудай социалистическэ мүрысөөнэй долгин доро ажаллажа, ямаршье бэрхэшээлнүүдые дабаад эхилһэн юумэеэ эсэстэнь хүргэжэ, угаа ехэ амжалтануудые туйладаг болонхой. Эдэнэрэй дундахи мүрысөөе үлэр бүри хүтэлбэрилхэ ба ажалдань туһа хүргэжэ байха ябадал имагта шухала болоно. Тиимэдэ аймагуудтахи партийна, советскэ, газартаряалангай органууд, колхозуудай правлени, партийна, комсомольско эхин организацинууд энээниие бэелүүлхэ зорилготой.

1946 ондо сабшалангые жэгдэрүүлэн һайжаруулха, ургасыень дээшэлүүлхэ ба валова суглуулгыень ехэ болгохын түлөө бүхэреспубликанска социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэе!

Һунгуулида бэлэдхэлые шангадхаха

Партиин айкомой пленум дээрэһээ

МУХАРШЭБЭР. (Телефоноор абтаба). «СССР-эй Верховно Соведэй һунгуулида бэлэдхэл хэхэ хүдэлмэриин ябаса тухай» асуудал зүбшэн хэлсэһэн ВКП(б)-гэй айкомой VIII пленум үсэгэлдэр дүүрэбэ. Энэ асуудалаар партиин айкомой секретарь нүхэр Митякин элидхэл хэбэ.

Верховно органой һунгуулида бэлэдхэхэ хүдэлмэритэй дашарамдуулан ябуулһан партийно-политическэ ба агитационно-ойлгуулалгын хүдэлмэри колхоз, совхоз, МТС болон эмхизургаалнуудай коллективүүдээр нилээдгүй һайжарба гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Үнэндээшье энэнь тон зүбтэй. Юундэб гэхэдэ, аймагай олонхи партийна эхин организацинуудай пропагандистнууд ба агитаторнууд болбол арад ниитын дунда агитационно-ойлгуулалгын хүдэлмэри эршэмтэйгээр ябуулжа, эрэгтэй эмэгтэй һунгагшадта һунгуулиин Дүрим ба Сталинска Конституци һайнаар ойлгуулжа үгэхэһөө гадна; политическэ теоретическэ темэгэй элидхэл болон лекцинүүдые уншажа, үргэн ниитэ ажалшадые политическээр хүмүүжүүлжэ байна.

Гэбэшье, пленум дээрэ зарим партийна организацинуудай энэ шухала хүтэлмэриие хангалтагүйгөөр хэжэ байһан баримтанууд элирүүлэгдээ. Жэшээлхэдэ, Сутайн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организациин секретарь нүхэр Балмаевай агитаторнуудайнгаа хүдэлмэридэ бодото туһаламжа үзүүлдэггүй ушарһаа эндэхи агитаторнууд 3 һарын туршада арайхан гэжэ 2—3 дахин хөөрэлдөөнүүдые даалгабарита участогууд дээрэ үнгэргэһэн байгаа. Тус колхозой дэргэдэхи агитпунктын гэр байдал мүнөө хүртэр гоё һайханаар түхеэрэгдээгүй байһан ушар бии.

Тэрэшэлэн Шаралдайн сельсоведэй Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организациин секретарь нүхэр Кравцов ба комсомольско эхин организациин секретарь нүхэр Фитисова гэгшэд һунгуулиин кампанитай дашарамдуулан агитационно-ойлгуулалгын хүдэлмэриие һайжаруулжа шадаагүй байха юм. Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь нүхэр Бенедиктов, «Ударник» гэжэ хүдөө-ажалай артелиин партийна эхин организациин секретарь нүхэр Бельцеров болон бусад тус пленум дээрэ өөһэдынгөө обор нобшоор хүдэлмэрилжэ байһаниие эрид шууд шүүмжэлгын һүүлээр мэдэрхэ баатай болобо.

Нүхэр Митякинай элидхэл тушаа 16 хүн үгэ хэлэбэ. Эдэнэр хадаа зарим түрүү агитаторнуудай баян дүй дүршэлнүүд тушаа дэлгэрэнгыгээр хэлэхэ зуураа зарим һунгуулиин участково комиссиин хүдэлмэрилэгшэдэй тиимэ гэшэгүй муугаар хүдэлмэрилжэ байһаниие тэмдэглэбэ.

Ленинградска городской һунгуулиин округ

Һунгуулиин Окружной комисси болбол Национальностьнуудай Соведтэ депутадай кандидадаар

Михаил Иванович КАЛИНИНИИЕ

регистрацилба

Национальностьнуудай Соведтэ һунгалтануудые хэхэ һунгуулиин Окружной комиссиин тогтоолһоо

«СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудые хэхэ тухай Дүримэй» 63-дахи статьягай үндэһөөр һунгуулиин Окружной комиссиин тогтоохонь хадаа: Кировскэ, Ленинэй нэрэмжэтэ, Калининай нэрэмжэтэ, Энгельсын нэрэмжэтэ, «Красный Треугольник», Егоровой нэрэмжэтэ, Макс Гельцын нэрэмжэтэ, «Севкабель», «Электрик» гэжэ заводуудай; «Красное Знамя», «Большевичка», Володарскиин нэрэмжэтэ фабрикануудай коллективүүдэй, Кировэй нэрэмжэтэ ниточнэ комбинадай, «Ленинерго» коллективэй болон Калининай нэрэмжэтэ политехническэ институдай коллективэй хамтын суглаануудаар дэбжүүлэгдэһэн, 1875 ондо түрэһэн, Москва городто һуудаг, ВКП(б)-гэй член, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. И. Калининиие Национальностьнуудай Соведтэ һунгалтануудые хэхэ № 3 Ленинградска городской һунгуулиин округто һунгагдахынь тулада, СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат болгожо регистрацилха.

Һунгалтануудые хэхэ тухай Дүримэй 65-дахи статьягай үндэһөөр, РСФСР-һээ Национальностьнуудай Соведтэ һунгалтануудые хэхэ № 3 Ленинградска городской һунгуулиин округто голосовалхын тулада М. И. Калининай кандидатурые һунгуулиин бюллетеньдэ оруулха.

Һунгалтануудые хэхэ тухай Дүримэй 64-дэхи статьягай ёһоор, бүгэдэниитын мэдэхын тулада, энэ тогтоолые тунхаглаха.

Һунгуулиин Окружной комиссиин түрүүлэгшэ В. А. АНТОНОВ.

Һунгуулиин Окружной комиссиин түрүүлэгшын орлогшо М. А. ШАТЕЛЕН.

Һунгуулиин Окружной комиссиин членүүд: А. Н. АЛЕКСАНДРОВА, Г. Т. КЕДРОВ, И. Н. КОВАЛЕВ, А. А. КУЛИКОВ, М. В. МИХАЙЛОВА, В. В. РОДИОНОВ, А. М. СЕРКОВА.

Һунгуулиин Окружной комиссиин секретарь Т. А. ПЕТРОВА.

* * *

Ленинградска городской һунгуулиин округто Михаил Иванович Калининай баллотировалагдаха зүбшөөлөө үгэһэн тухай мэдээсэлые округой ажалшад угаа баяртайгаар угтаһан байна. Заводууд ба фабриканууд дээрэ, албан газарнууд ба һургуулинуудта митингнүүд боложо үнгэрбэ.

—Нүхэр Калинин бидэндэ айхабтар ехэ нэрэ хүндэ олгобо,—гэжэ ленинградецууд хэлэнэ,—шэнэ шэнэ ажалай баатаршалга гаргажа, үйлэдбэриин амжалтануудые уламаар туйлажа, һунгалтануудай болохо үдэр—февралиин 10-ниие угтахабди—гэнэ.

Кировскэ заводой инженер нүхэр Гранин иигэжэ мэдүүлбэ:

—Михаил Иванович Калининда бүхы советскэ арад инаг дуратай байна. Манай коллектив болбол СССР-эй Верховно Соведэй депутат болохо кандидадаар нүхэр Калининиие нэгэн һаналаар дэбжүүлһэн байгаа. Манай һунгуулиин округто баллотировалагдахаар нүхэр Калининай зүбшөөлөө үгэһэн тухай мэдээсэлые бидэнэр бүгэдөөрөө гүнзэгы баяртайгаар угтаабди.

Митингнүүд дээрэ үгэ хэлэхэдээ ленинградецууд болбол, бүхы советскэ арад зондол адли, Михаил Иванович Калинин агууехэ социалистическэ Эхэ оронойнгоо алдар солын түлөө үни удаан жэлдэ бэе мэндэ һуужа байһай гэжэ хүсэһэн байха юм.

Медицинскэ сестрануудые бэлэдхэн гарганад

Улаан Хэрээһэнэй Бурят-Монголой Обком медицинскэ сестрануудые бэлэдхэхэ талаар ехэхэн хүдэлмэри ябуулжа байна.

Жэл хахадай болзорто һуралсаха курса 25 хүнэй хабаадалгатайгаар үнгэрэгшэ жэлэй декабриин 25-да эмхидхэгдэһэн байна. Тэрэшэлэн энэ жэлэй февралиин 20-до зургаан һара соо һурахаар 30 хүнэй курса шэнээр эмхидхэгдэхэ юм. Энэ курсадань үхибүүдэй эмхи зургаануудта хүдэлмэрилхэ медицинскэ сестранууд бэлэдхэгдэхэ юм.

Ленинград городой Володарска һунгуулиин округ

Һунгуулиин Окружной комисси болбол Союзай Соведтэ депутадай кандидадаар

Андрей Александрович ЖДАНОВЫЕ

регистрацилба

Союзай Соведтэ һунгалтануудые хэхэ һунгуулиин Окружной комиссиин тогтоолһоо

«СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудые хэхэ Дүримэй» 63-дахи статьягай үндэһөөр һунгуулиин Окружной комиссиин тогтоохонь хадаа:

«Большевик» заводой, Пролетарска паровозо-ремонтно заводой, Гүрэнэй 5-дахи электрическэ станциин, «Хүдэлмэришэн» гэжэ утаһа ээрэхэ ба бүд нэхэхэ фабрикын, Ногиной нэрэмжэтэ утаһа ээрэхэ ба бүд нэхэхэ фабрикын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай хамтын суглаагаар болон Н-скэ сэрэгэй частиин личнэ составай хамтын суглаагаар дэбжүүлэгдэһэн, 1896 ондо түрэһэн, Москва городто һуудаг, ВКП(б)-гэй член, ВКП(б)-гэй ЦК-гэй секретарь Жданов Андрей Александровичые Союзай Соведтэ һунгалтануудые хэхэ № 34 Володарска һунгуулиин округто һунгагдахынь тулада, СССР-эй Верховно Соведэй депутат болохо кандидадаар регистрацилха.

«СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудые хэхэ тухай Дүримэй» 65-дахи статьягай үндэһөөр, Союзай Соведтэ һунгалтануудые хэхэ № 34 Володарска һунгуулиин округто голосовалхын тулада Жданов Андрей Александровичые депутадта кандидат болгожо һунгуулиин бюллетеньдэ оруулха.

«СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудые хэхэ тухай Дүримэй» 64-дэхи статьягай ёһоор, бүгэдэниитын мэдэхын түлөө энэ тогтоолые тунхаглаха.

Һунгуулиин Окружной комиссиин түрүүлэгшэ С. В. КУПРИЯНОВ.

Һунгуулиин Окружной комиссиин түрүүлэгшын орлогшо Г. Л. ЗИМИН.

Һунгуулиин Окружной комиссиин членүүд: Д. Е. РОГОВА, Е. П. САФРОНОВ, И. С. РУМЯНЦЕВ, П. А. ФЕДОРОВ, В. А. СЕМЕНЧЕНКО.

Һунгуулиин Окружной комиссиин секретарь А. В. ЛУЧИН.

Киевскэ-Ленинскэ һунгуулиин округ

Һунгуулиин Окружной комисси болбол Союзай Соведтэ депутадай кандидадаар

Никита Сергеевич ХРУЩЁВЫЕ

регистрацилба

Союзай Соведтэ һунгалтануудые хэхэ һунгуулиин Окружной комиссиин тогтоолһоо

«СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудые хэхэ тухай Дүримэй» 63-дахи статьягай үндэһөөр, һунгуулиин Окружной комиссиин тогтоохонь хадаа: «Ленинская Кузница» заводой хүдэлмэришэд, албахаагшад, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, УССР-эй Академи Наукын академигууд, научна хүдэлмэрилэгшэд болон албахаагшадай, Улаан Армиин бронетанкова ба механизированнэ сэрэгүүдэй самоходно артиллериин Котласска училищын личнэ составай хамтын суглаануудаар дэбжүүлэгдэһэн, 1894 ондо түрэһэн, Киев городто һуудаг, ВКП(б)-гэй член, УССР-эй СНК-гэй түрүүлэгшэ, КП(б)У-гэй ЦК-гэй секретарь, Н. С. Хрущёвые Союзай Соведтэ һунгалтануудые хэхэ № 425 Киевскэ-Ленинскэ һунгуулиин округто һунгагдахынь тулада, СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат болгожо регистрацилха.

Һунгалтануудые хэхэ тухай Дүримэй 65-дахи статьягай үндэһөөр, Союзай Соведтэ һунгалтануудые хэхэ № 425 Киевскэ-Ленинскэ һунгуулиин округто голосовалхын тулада, Н. С. Хрущёвой кандидатурые һунгуулиин бюллетеньдэ оруулха.

Һунгалтануудые хэхэ тухай Дүримэй 64-дэхи статьягай ёһоор бүгэдэниитын мэдэхын тулада энэ тогтоолые тунхаглаха.

Һунгуулиин Окружной комиссиин түрүүлэгшэ П. П. ШУПЛЕЦОВ.

Һунгуулиин Окружной комиссиин түрүүлэгшын орлогшо Д. Ф. ПРОЦЕНКО.

Һунгуулиин Окружной комиссиин членүүд: Г. ЧАЛАЯ, Л. Я. ГОРПИНЕНКО, А. М. ВАКУЛЯ, В. М. ФЯДЕНКО, В. Г. ТРЕЩУН, А. Ю. ЛУРЬЕ, М. Я. КЛЕМЕНТЬЕВ.

Һунгуулиин Окружной комиссиин секретарь П. В. АРГАЛ.

Горьковско һунгуулиин округ

Һунгуулиин Окружной комисси болбол Национальностьнуудай Соведтэ депутадай кандидадаар

Николай Алексеевич ВОЗНЕСЕНСКИИЕ

регистрацилба

Национальностьнуудай Соведтэ һунгалтануудые хэхэ һунгуулиин Окружной комиссиин тогтоолһоо

«СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудые хэхэ тухай Дүримэй» 63-дахи статьягай үндэһөөр, һунгуулиин Окружной комиссиин тогтоохонь хадаа: Ленинэй нэрэмжэтэ заводой, Сталинай нэрэмжэтэ заводой, Молотовой нэрэмжэтэ автомобильна заводой, «Красное Сормово» гэжэ заводой коллективүүдэй хамтын суглаануудаар, Чебоксарска районой ажалшадаар, Канашска вагоно-ремонтно заводой, Алатырска паровозо-ремонтно заводой, Ждановай нэрэмжэтэ индустриальна институдай, Молотовой нэрэмжэтэ зенитнэ артиллериин училищын коллективүүдээр, Починковско районой «Заря коммунизма» гэжэ артелиин колхозингуудаар дэбжүүлэгдэһэн, 1903 ондо түрэһэн, Москва городто һуудаг, ВКП(б)-гэй член, СССР-эй СНК-гэй түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ Н. А. Вознесенскиие Национальностьнуудай Соведтэ һунгалтануудые хэхэ № 15 Горьковско һунгуулиин округто һунгагдахынь тулада, СССР-эй Верховно Соведэй депутат болохо кандидадаар регистрацилха.

Һунгалтануудые хэхэ Дүримэй 65-дахи статьягай үндэһөөр, РСФСР-һээ Национальностьнуудай Соведтэ һунгалтануудые хэхэ № 15 Горьковско һунгуулиин округто голосовалхын тулада Н. А. Вознесенскиин кандидатурые һунгуулиин бюллетеньдэ оруулха.

«СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудые хэхэ тухай Дүримэй» 64-дэхи статьягай ёһоор бүгэдэниитын мэдэхын тулада энэ тогтоолые тунхаглаха.

Һунгуулиин Окружной комиссиин түрүүлэгшэ А. И. КАЗАКОВ.

Һунгуулиин Окружной комиссиин түрүүлэгшын орлогшо Г. В. МАРТЫНОВ.

Һунгуулиин Окружной комиссиин членүүд: В. А. КУРОЕДОВ, Б. Я. ГОЛОВКИН, Л. М. НОВОЖИЛОВ, Т. Л. МУРЫШКИНА, А. С. ЯГОДКИНА.

Һунгуулиин Окружной комиссиин секретарь С. И. СНУНДИНА.

НАЦИОНАЛЬНОСТЬНУУДАЙ СОВЕДТЭ hУНГАЛТА ХЭХЭ БАРГАЖАНАЙ 439-дэхи hУНГУУЛИИН ОКРУГ

СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат

Будажап Лобсанович ЛОБСАНОВ

Баргажанай, Курумканай аймагуудай колхознигуудай, Доодо-Ангарскын загаhашадай hунгуулиин урда тээхи олон тоото хүнүүдэй хабаадалгатай суглаанууд болбол Баргажанай hунгуулиин округто Национальностьнуудай Соведэй депутат болохо кандидадаар большевистскэ партиин үнэн сэхэ хүбүүн, областной партийна организациин ударидагшадай нэгэн—ВКП(б)-гэй обкомой хоёрдохи секретарь нүхэр Лобсанов Будажап Лобсановичые дэбжүүлхэ гэжэ нэгэн hаналаар шиидхэhэн байгаа.

Бурят-монгол арад болбол советскэ засаг тогтоhонhоо хойшо ургажа өөдөө дэбжээд, өөрынгөө арад зоной урган мандаха хэрэгтэ ушар ёhо мэдэхэ ажал-ябадалаа бүхыдэнь зорюулhан Будажап Лобсанович шэнги иимэ эрхим хүбүүдээ хаража омгорхохонь зүбтэй.

Жипрын избач ябаhанаа областной партийна организациин ударидагша болоhон—Селендумын малша бурядай хүбүүнэй олониитын ажал хэhэн замынь иимэ гээшэ. Нүхэр Лобсанов 1908 ондо түрэhэн юм. 1917 ондо болоhон революциин илалта хадаа олониитын ажал ябуулха үргэн харгы нээжэ үгэбэ. Бурят-Монгол оронии сагаангвардеецүүд ба интервентнүүдhээ сүлөөлhөөр 6-дахи жэлэй ябажа байхада, уншалгын байшангые даагша боложо хүдэлмэрилөөд, нютагайнгаа зоной дунда гэгээрэл болбосоролые хатуу зоригтойгоор нэбтэрүүлhэн байха юм. Олониитын алба тушаалда ябадаг өөдөө ургажа байhан залуу хүн байhан хадаа 1927 ондо аймагтаа советскэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэридэ дэбжүүлэгдээ hэн.

1929-33 онуудта Будажап Лобсанович газарай таhагые даагша ба удаа тээнь аймисполкомой түрүүлэгшэ болоод байхадаа, Сэлэнгын малшадые артельдэ хамтаруулха, хүдөөгэй кулагуудые усадхаха хэрэгтэ эдибхитэйгээр хабаадалсаhан байгаа.

Удаадахи жэлнүүдтэ Будажап Лобсанович юстициин ба удаа тээнь газартаряалангай арадай комиссарай тушаалтай болоhон байна. Тиигээд байхадаа республикын ажахы ба культурые мандуулха хэрэгтэ өөрынгөө эмхидхэлэй эрдэм шадабарие гаргаhан байха юм. Урагшаа дэбжэжэ ба... хүдөө ажалда дээдэ мэргэжэлтэй специалистнуудай х... тэй болоод байхадань нүхэр Лобсанов Тимирязевай н... жэтэ хүдөө-ажалай Академидэ hуралсахаяа ошоhон б...

Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидат. ВКП(б)-гэй Бурят-Монгол Обкомой хоёрдохи секретарь нүхэр Б. Л. ЛОБСАНОВ.

Академиие амжалтатай hайнаар дүүргэhэнэйнгээ ... лээр Будажап Лобсанович Совнаркомдо, газартаряала... Наркомадта хүдэлмэрилhэн, колхозно техникумдэ хү... ажалай специалистнуудые hурган бэлэдхэhэн байгаа. Ха... янагүй байхадаа мал ажал ба газартаряалангые хүт... культурые дээшэлүүлхын түлөө тэмсэл хэнэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай түрүү... үлэрнүүдhээ эхилжэ нүхэр Лобсанов шадамар бэрхэ эм... хэгшэ байhан хадаа хүтэлбэрилхы партийна хүдэлмэ... ороhон байна. Тэрэ хадаа Яруунын, удаа тээнь Сэлэн... партийна организацинуудые толгойлжо байба. Фронтдо... дото туhаламжа үзүүлхэ ябадалые эмхидхэхын тулада ... бүхы хүсэ шадал, эрдэм мэргэжэлээ гаргаhан байгаа. Т... нэй хүтэлбэреэр ябаhан Яруунын ба Сэлэнгын аймагуу... ажалшад дайнай болоhон бүхы жэлнүүдтэ фронт ба оро... эдеэ хоолоор ба түүхэй эдээр хангажа байгаа бэлэй.

1945 оной февраль hарада болоhон партиин Областн... комитедэй XIX пленум болбол нүхэр Лобсановые ВКП(б)... Обкомой хоёрдохи секретарь болгожо hунгаба. Партийна ... ганизаци хаана ямар хүдэлмэридэ эльгээнэб, тэндэ эм... хэгшэ, хатуу зоригтой ба заршамтай большевик ба... бэеэ харуулhан ба харуулжашье байна.

Нүхэр Лобсанов даруу зантай, анхаралтай ухамай ... байhан хадаа гансахан областной партийна организа... членүүдэй дунда бэшэ, мүн республикын бүхы ажалша... дунда этигэлтэй, хүндэтэй ба эли мэдэгдэхэ болоhон ба... Советскэ парламентда өөрынгөө арадай эрхим депутат... лохонь лабтай.

* * *

Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй Сталин... блогой кандидат БУДАЖАП ЛОБСАНОВИЧ ЛОБСАНОВ... түлөө голосуудаа үгэе!

НАЦИОНАЛЬНОСТЬНУУДАЙ СОВЕДТЭ hУНГАЛТА ХЭХЭ ЯРУУНЫН 440-дэхи hУНГУУЛИИН ОКРУГ

СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат

Клавдия Ивановна ГОМБОЕВА-ЯЗЫКОВА

Клавдия Ивановна Гомбоева—Языкова болбол 1915 ондо Хориин аймагай үгытэй таряашанай бүлэ соо түрэжэ, бага наhандаа түрэhэн нютагтаа байгаа hэн. Хүсэдбэшэ дунда hургуулида hуража байхынгаа хажуугаар абынгаа ажалда туhалалсажа хүдэлмэрилбэ.

hургуулида ябахадаа Клавдия Ивановна олониитын хүдэлмэридэ эдибхитэйгээр хабаадалсаба. Тэрэ хадаа драматическа ба дуунуудай кружогуудые эмхидхэhэн ба хүтэлбэрилhэн байна. Хүсэдбэшэ дунда hургуулиие дүүргэhэнэйнгээ hүүлээр нүхэр Языкова Улан-Удэдэ библиотекын хүдэлмэрилэгшэдэй курсада ошоо hэн. Энэ курсые дүүргэhээр Хоридоо бусажа, 1939 он хүртэр библиотекареэр хүдэлмэрилhэн байгаа. Сүлөөтэй сагтаа Клавдия Ивановна өөрынгөө дуратай заняти болохо уранhайханай самодеятельностиин кружогуудай хүдэлмэридэ хабархажа хабаадалсадаг байба, тэдэ кружогуудые Хоринскодо өөрөө эмхидхэhэн юм. Тиихэдээ илангаяа арадай дуунуудые үлэмжэ ехээр hайшаадаг байба.

1939 ондо аймаг соонь уранhайханай самодеятельностиин республиканска олимпиадада бэлэдхэл боложо байгаа. Олимпиадада хабаадаха хүнүүдые шэлэн оложо байhан комисси болбол Клавдия Ивановнагай талантай байhан хадань анхаралаа хандуулжа, республиканска хүгжэмтэ-драмын театрта орохые hайшаан дурадхаба. Энэ дурадхал дуулахадаа Клавдия Ивановна баясажа, сэдьхэлынь хүдэлhэн байна. Тэрэ хадаа театрта орохоёо хүсэдэг байбашье, өөрынгөө зоригоойhоо айдаг байба.

Тэнсүүриинень оложо ядаhанайнгаа hүүлээр Улан-Удэ ошожо, театрально—хүгжэмэй училищидэ оробо. Тиихынгээ хажуугаар мүн театрта дууладаг байгаа. hанажа горьдожо ябаhан юумынгээ хүсэлдэхэдэ нүхэр Гомбоева-Языкова сусаршагүй хатуу зоригтойгоор ба угаа хэшээлтэйгээр hуралсажа оробо.

Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидат, БМАССР-эй габьяата артистка нүхэр К. И. ГОМБОЕВА—ЯЗЫКОВА

Москвада болоhон бурят-монгол искусствын декад... хабаадалсажа, „Ажалдаа шалгарhанай түлөө" медал... шагнагдаhанайнгаа hүүлээр Клавдия Ивановна театр... эгээн талантай оперно дуушадай нэгэниинь болоо. Тэрэ ... даа нэгэшье үдэр дэмы үнгэргэнгүй үсэд нэтэрүүгээр hу... жа, тэрэнэй творческо ургалтынь өөдөө дэбжэбэ. Клав... Ивановна болбол „Евгений Онегин" гэжэ оперодо Татья... ба „Фауст" гэжэ оперодо Маргаритын ролие наадаhан б... гаа. „Русалка" гэжэ оперодо Наташын ролие бэлэдх... 1944 ондо Бурят-Монгол республикын правительство б... бол Клавдия Ивановнагай талантые эрхимээр сэгнэжэ, ... рээндэ республикын габьяата артистка гэhэн хүндэтэ н... зэргэ олгоhон юм.

Клавдия Ивановна Гомбоева—Языкова Агуу ехэ Октяб... ска социалистическэ революцеэр сүлөөлэгдэhэн бурят-мо... гол арадай культура ба искусствын ургаhание бэеэрээ ... руулна гээшэ. Гансал манай советскэ орондо арад зо... дундаhаа гараhан талантай хүнүүд өөhэдынгөө творче... хүсые бадаруулхын тулада хамаг бүхы условии оложо шад...

* * *

№ 440-дэхи Яруунын hунгуулиин округhоо Национа... ностьнуудай Соведтэ депутат болохо кандидадаар Кл... дия Ивановнае Хориин аймагай Сталинай нэрэмжэтэ хүд... ажалай артелиин колхознигууд, Хориин МТС-эй хүдэл... рилэгшэд, Хэжэнгын дунда hургуулиин багшанарай колл... тив, Хэжэнгын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ артелиин к... хознигууд дэбжүүлhэн байгаа. Тэрэ хадаа советскэ гүрэ... Верховно органдо арад зоной эрхим түлөөлэгшэ боло... байна.

Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй Сталин... блогой кандидат КЛАВДИЯ ИВАНОВНА ГОМБОЕВА-ЯЗ... КОВАГАЙ түлөө голосуудаа үгэе!

Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй Сталинска блогой кандидадуудай түлөө бултадаа голосуудаа үгэжэ, арадай эрхим хүбүүд ба басагадые советскэ засагайнгаа верховно органдо hунгая!

Герасимовска хүдэлөөе үргэнөөр дэлгэе!

Иволгынхидай уряада республикын эрхим луговодууд иигэжэ харюусана

ИВОЛГЫНХИДАЙ ҮҮСХЭЛЫЕ ДЭМЖЭНЭБ

...уу малай тоо толгойе олошоруулха ...эдэнhээ абтаха ашаг шэмые дээшэ... ...абаал имагтал эрхим шанартай ...тэжээл эдбэгээр бэлэдхэhэнhээ бо-... байhаниинь дүүрэл ...эрэhээ элирнэ. ...тэжээл элбэгээр абажа, үхэр малаа ...тэжээлээр хангахын тулада сабшалангай газарые зүбөөр эдлэжэ, үбhэ... валова суглуулгыень ехэдхэхэ ба ...дээшэлүүлхэ гээшэ тон шу... байна. Үбhэ тэжээл ехээр суглуулха... тулада сабшалангай ехэ талмай тон ... бэшэ, харин багашье участогые ...утэгжүүлэн, элбэг ехэ ургаса ... болохо юм. Сабшалангые hай-...руулхын тулада газарые hайнаар ха-...лжа уhалха, утэгжүүлхэ ба модо ... сэбэрлэхэ, ургаhан ногоое ниг-... хуряажа абаха хэрэгтэй.

...най XVIII партсъездын нэрэмжэтэ ... 600 гектарhаа дээшэ сабшалан-...газартай юм. Энээнние hайнаар ха-..., утэгжүүлээд байхада hайн ур-... байна. Зүгөөр, бидэнэр саб-...тай ургасые дээшэлүүлхэ ба үбhэ...ной шанарые hайжаруулха ябаадалые ... шадаагүй байна гээшэбди.

...лангай ургасые дээшэлүүлхэ... hүүлэй жэлнүүдтэ манай колхоз... бэшэ хүдэлмэри хээ. Ургаса гээшэ ... ба уhанда хэрэгтэй байhаниинь ... мэдэжэ байна. Тиигэhээ бидэ-... жэл бүри утэгжүүлэгдэдэг ба уhал-... ургадханэбди. Уhалуури хэдэ канавануудтай хойноhоо hайнаар уhалдаг болонхойбди.

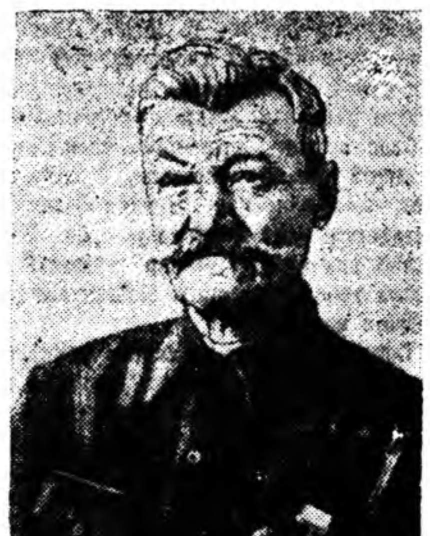
...ы бүри намар ба хабарай үедэ ...үрин hубаг канаванууд ургалхаг... ба заhабарилагдажа сэбэрлэгдэдэг. ...Мүн жэл бүри 80—100 мянган ... мульhэ суглуулжа нэмэлтэ уhа... байнабди. hүүлэй жэлнүүдтэ саб-... дээрэ 1.000 тонно наг шэбхэ гар-...

...945 ондо сабшалан дээрэ 1.700 ... наг шэбхэ гаргаhан байнабди. ...6 ондо 4.500 шарга наг шэбхэ гар-... түсэблэгдэнхэй. Жэл бүри хэдэн ...мер уhэhэ ба шубуунай аргал, шэб-... шүүhые сабшалантай газарта нэмэл-... болгожо үгэдэг байнабди.

...үршэл дээрэhээ мэтэхэдэмни шэбхын ... хадаа тэрэнние сабшалан ... ехэ олоо болгожо суглуулаад, hай-... халажа үжөөд байхадань хабартаа ... дээгүүр жэгнээр тараан, балуураар ...гадхаа ехэ hайн байдаг.

...абшалантай газарые жэл бүри модо ...уун болон шоргоолжоной бутаhаа ...лхэ ябадал тон шухала. Энэ халаа ...оной ургасата hаад түбэг тохёолдуул-... байна. Сабшалангые намаглжуулха-... тулада намар ба хабар hайса эрол-... хэрэгтэй.

...ы бүри эртэ хабар байхада сабшалангай ... участогуудые борнойлдог байнабди.

Борнойлхо гэшэ гансал ургасые hайжаруулдаг бэшэ, мүн ногооной шанарые дээшэлүүлдэг юм.

hубаг канаванууд болон hайрамай уhаар сабшалангаймнай газар бултэ шахуу уhалагдадаг бэлэа. Жэшээлхэдэ, 1944 ондо 583 гектар абшалан—1 дахин, 240 гектар—хоёр дахин, 130 гектар—гурба дахин уhалагдаа hэн. 1946 ондо 617 гектар—хоёр дахин, 100 гектарые 3 дахин уhалхаар харааланхайбди.

Манай сабшалан хорёологдонхой. Хорёоень жэл бүри hэлбэн заhабарилдаг ба шэнээр посхоод баридаг байнабди. 1945 ондо посхоод хаахын тулада 1.700 hургаар, 1.000 паар hаднаг бэлэдхэгдэhэн байха юм. Энэ жэлдэ посхоодоо заhабарилха ба шэнэ хорёо барихын тулада 9.000 hургаар ба hаднаг бэлэдхэхэ байнабди. Хабартаа ногооной ургахатай хамта посхоодоо хаажа, сабшалан дээрэhээ бухы адуу малаа гаргадаг ба намар бухы үбhөө хуряажа абаад байхадаа, посхоодоо табидаг заншалтайбди.

Мүнөө манай колхоздо саг үргэлжын гурбан луговодческо звено эмхидхэгдэнхэй. Бидэнэр, манай колхозой бухы луговодууд, 1946 ондо сабшалангай газарhаа дунда зэргээр гектар бүриин 20 центнер ургаса хуряажа, 1946—47 онуудай үбэлжэлтын үедэ артелиингээ адуу малда бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхэ гэhэн шанга зорилготойбди.

Колхозой правлени болбол луговодческо звенонуудта сабшалангай тусхай газар, 6 мори унаа болон бусад хэрэгсэлнүүдые даалгажа үгэhэн ба манай түсэб баталhан байха юм. Бидэнэр сабшалангай тусхай участогуудые хубаажа абаад, түсэбтэй болоод байхада хүдэлмэришэ хүсэеэ зүбөөр тааруулжа табиhан байнабди. Звено бүхэн өөрынгөө участок дээрэ агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэхэ юм.

1946 ондо минии даажа байhан звено **Манжа, Булаг. Забока ба Алтан** гэжэ участогуудаар 17 гектарай бургааhа сабшажа сэбэрлэхэ байна.

Пасика, Алган гэжэ участогуудай 12 гектарай харганые трактораар арилгаха түсэбтэйбди. 210,5 гектар газарай модо шулуун арилгагдаха, 30 гектар газар борнойлогдохо, сабшалан дээрэ 2.000 шарга наг шэбхэ гаргагдаха, 15 центнер уhэhэн, 10 центнер шубуунай аргалаар сабшалан утэгжүүлхэ, 15 гектарые шэбхын шүүhэээр уhалха, 210 гектарые hубаг канавануудаар—2 дахин, 42,5 гектарые 3 дахин уhалха, үбэлэй үедэ 80 мянган кубометрhээ дээшэ мульhэ суглуулхаар хараалданхай байнабди.

Бидэнэр сабшалантай ургасые дээшэлүүлхэ талаар горьтойхон хүдэлмэри хараалба гээшэбди. Энэ хэмжээ-ябуулганануудые заатагүй дүүргэхэ хэрэгтэмнай колхозой правлени, партийна, комсомольско организацинууд болото туhаламжа үзүүлхэбди гэжэ найдуулhан байна. Бидэнэрэй халуун хүдэлмэриин үедэ, илангаяа хүдэлмэришэ хүсэн ехэ хэрэгтэй болохо юм. Энээнние колхозой правлени хараадаа абалсаха бээз.

Сабшалангые hайжаруулха, тэрэнэй ургасые дээшэлүүлхэ ба үбhэнэй валова суглуулгыень ехэдхэхын түлөө Иволгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой эрэгтэй эмэгтэй членүүдэй социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, республикын бүхы колхозуудта хандалга гаргаhан hайн үүсхэлые дуулажа бидэнэр ехэ баясаабди. Бидэнэрэй энэ мүрысөөндэ эршэмтэйгээр оролсожо, 1946 ондо сабшалангай үндэр ургаса хуряахын түлөө үшөө ехэ эршэмтэйгээр тэмсэхэ байhамнай лабтай.

Сабшалангые hайжаруулха, тэрэнэй ургасые дээшэлүүлхэ, үбhэнэй валова суглуулгыень ехэдхэхын түлөө дэлгэрhэн нииторэспубликанска социалистическэ мүрысөөн хадаа адуу малдаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгтэ угаа ехэ туhатай ба үүргэтэй байна.

Би Иволгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой эрэгтэй эмэгтэй членүүдэй хандалгые халуунаар дэмжэжэ абаад, энэ мүрысөөндэ угаа ехэ баяртайгаар оролсобоб.

В. ГЕРАСИМОВ,
Сэлэнгын аймагай XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой луговод.

Бидэнэрэй уялга иимэ

1946 ондо сабшалангые жэгдэрүүлэн hайжаруулха, тэрэнэй ургасые дээшэлүүлхэ ба үбhэнэй валова суглуулгые ехэдхэхын түлөө Иволгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө-ажалай артелиин эрэгтэй эмэгтэй колхозникууд ниитэреспубликанска социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхые уряалан республикын бүхы колхозуудта хандалга гаргаhан байна. Иволгынхидай энэ үүсхэл колхозно hүрэгые олошоруулха ба тэдэнhээ абтаха ашаг шэмые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ угаа ехэ удхашанартай гээшэ. Юуб гэхэдэ, адуу малдаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулжа шадаагүй hаа, малажалые хүсэд хүгжүүлжэ шадахагүй байhамнай лабтай.

Манай колхозой луговодууд ба бүхы членүүд Иволгынхидай үүсхэлые хүндэтэйгөөр угтажа, халуунаар hайшааба. Тиин, луговодческо гурбан звеногоймнай бүхы членүүд социалистическэ уялгануудые абажа түс мүрысөөндэ эршэтэйгээр оролсобо. Манай луговодууд 500 гектар сабшалангай газар эдлүүрилдэг юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ агротехническэ хэмжээ-ябуулганануудые бараг hайнаар үнгэргэhэнэй ашаар энэ сабшаланhаа дунда зэргээр гектар бүриин 20 центнер үбhэ хуряагаабди. Мүн 150 гектар участогhаа га бүриин 51 центнер үбhэн абтаhан юм.

Минии өөрымни даажа абаhан участок hүнэй-товарна фермэ шадар юм. 1939 онhоо хойшо намда 300 гектар сабшалангай газар даалгагданхай. Энэ газараа наг шэбхээр утэгжүүлдэг ба hубаг канавануудай хүсөөр уhалдаг, ногооной ургахада hаад хэдэг модо, шулууе сэбэрлэдэг байнабди. Сабшалангаа утэгжүүлэн уhалаад, hайнаар харууhалhанай ашаар бараг ургаса хуряажа, манай звено колхоз соо түрүү зэргэдэ ябана.

Газар уhалха hубаг канавануудаа бүгэдыень заhабарилжа бэлэдхэнхэйбди. Гадна, 3 канава шэнээр малтагдаа. Энэ халаа уhалагдадаг участогые 100 гектараар ургадхаха юм.

Бидэнэй иволгынхидтай хандалгада харюу болгон 1946 ондо сабшалангай газар ... зэргээр 25 центнер эрхим шанартай ургаса хуряаха уялга абаабди. Энээние дүүргэхын тулада

...най валова суглуулгые дээшэлүүлхын түлөө ниитэреспубликанска социалистическэ мүрысөөндэ оролсоо халаа бидэнэр абаhан уялгануудаа дүүргэжэ, хэлэhэн hаниинь лаотаи.

Мүнөө жэлдэ манай колхозой луговодууд республикын солото луговод В. А Герасимовай дүршэлые үргэнөөр халан абаха байна. Сабшалангые hайжаруулха тэрэнэй ургасые дээшэлүүлхэ ба үбhэнэй валова суглуулгые дээшэлүүлхын түлөө ниитэреспубликанска социалистическэ мүрысөөндэ оролсоо халаа бидэнэр абаhан уялгануудаа дүүргэжэ, тэлэhэн угэлөө заатагүй хүрэхэ зэргэтэйбди.

Ц. ЦЫРЕНОВ. Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой луговодческо звеноэ даагша.

Сабшалангаа hайнаар утэгжүүлхэбди

Манай колхозой правлени 1936 ондо намайе луговод болгожо томилhон ба хэдэн звенонуудые эмхидхэhэн юм. Тэрэ дары бидэнэр сабшалангай ургасые дээшэлүүлхэ хэмжээ-ябуулганануудые үнгэргэжэ эхилээ hэмди. 1936 онhоо эхилжэ газар уhалха бүхы hубаг канавануудые hэргээхэ хүдэлмэри эхилэгдээ hэн. Түрүүшээр 12 километр утатай hубаг канава заhабарилжа ба малтажа газараа уhалха арга олоhон, мүн булагhаа сабшалан дээрэ тошо халиhан байнабди. Хушэ хүрхысөө наг шэбхэ тараажа, сабшалангаа утэгжүүлээ hэмди. Тэрэнэй ашаар 1936 ондо урдань гектарай 5—6 центнер гарадаг газарhаа уhалаад ба шэбхээр утэгжүүлээд байхадаа, га бүриин 20 центнер ургаса абаабди.

Тэрээнhээ хойшо жэл бүри сабшалангай тусхай участогууд уhалагдажа утэгжүүлэгдэдэг болоо. 1945 ондо минии өөрымни даажа абаhан участок 400 гектар hэн. Энээнние минии звенодо саг үргэлжын болгожо үгэнхэй. Тиин, 160 гектарыень уhалагдадаг, 13 гектарыень туршалгын участок болгоhон байнаб. 13 гектар туршалгын участок дээрэ 1.300 шарга наг шэбхэ гаргагдаа hэн. Манай колхозой луговодууд республикын солото луговод В. А. Герасимовай дүршэлөөр газараа эдлүүрилжэ шадаха мэргэжэлтэй болоjo байна. Шэбхэ тараагаад, газар уhалха ба шэбхын шүүhээр утэгжүүлхэдэ сабшалангай ургаса ниилээдгүй дээшэлдэг байhаниинь хүдэлмэри дээрэhээмнай элирээ.

1945 ондо минии звеногой членүүд 13 гектар туршалгын участогые шэбхээр утэгжүүлээд ба 3 удаа уhалаад байхадаа, га бүриин 70 центнер, нэгэ хоёр дахин уhалhан газарhаа га бүриин 20 гаран центнер ургаса хуряагаа hэн.

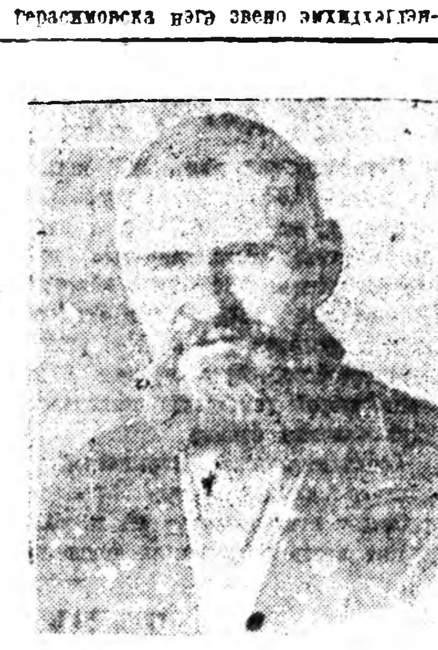
Манай колхоздо луговодческо хоёр звено, герасимовска нэгэ звено эмхидхэгдэнхэй юм. Нүхэр Жамбалов гэгшын хүтэлбэрилдэг луговодческо звено сабшалангай ургасые дээшэлүүлхын түлөө hайнаар тэмсэнэ. Эдэнэр нүхэр Герасимовай дүршэлөөр газараа утэгжүүлхэ мэргэжэлтэй болохын хойноhоо үнинhөө хойшо оролдожо яhала шадабаритай болоhон байна.

Үбэлэй үедэ булаг халяажа газараа уhалхада ехэ туhа хүргэдэг юм. Тиимэдэ бидэнэр энэ хүдэлмэрие эхилhээр үнинэйбди. Мүн сабшалан дээгүүр хэдэн шарга наг шэбхэ гаргагдаа. Манай колхозой правлени малажалай фермэ бүхэндэ тусхай даалгабари үгэжэ, сабшалан дээгүүр наг шэбхэ гаргуулха болоhон байна. Тиин, ферма бүхэн үхэрэй 5—6 шаргаhаа үсөөн бэшэ наг шэбхэ гаргаха түсэбтэй юм.

Апрелиин нэгэнhээ эхилжэ бидэнэр газар уhалха hубаг канавануудые заhабарилдаг байнабди. Энэ жэлдэ манай колхозой звенонууд сабшалан уhалха, утэгжүүлхэ, намагтай газар хатааха талаар ехэхэн хүдэлмэри хэхэ юм. Юуб гэхэдэ, бидэнэр 1946 ондо 15 га туршалгын участогhаа гектар бүриин 70 центнер, юрэнхы участогhаа га бүриин 20 гаран центнер ургаса хуряаха уялга абанхайбди. Энээние бэелүүлхын тулада ниилээдгүй ехэ оролдолго хэрэгтэй болоно.

Манай звеногой бүхы членүүд Иволгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ артелиин колхозникуудай хандалтые халуунаар угтажа, сабшалантые жэгдэрүүлэн hайжаруулха, тэрэнэй ургасые дээшэлүүлхэ, үбhэнэй валова суглуулгыень ехэдхэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ бултадаа оролсобо. Минии звеногой членүүд энэ мүрысөөндэ бүри эршэтэйгээр оролсоhон байха.

Д. НАМСАРАЕВ, Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой луговодческо звеное даагша.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сэлэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой луговод М. В. Ефимов (баруун гарhаа) ба Закаменай аймагай «III Интернационал» колхозой луговод Б. Сондуев.

ҮНЭТЭ ҮҮСХЭЛ

◆★◆

Б. ЛОБСАНОВ, ВКП(б)-гэй Бурят-Монгол обкомой секретарь, СССР-эй Верховно Советэй депутадай кандидат.

★

...олгын аймагай Гильбирын сомоной ...ай нэрэмжэтэ хүдөө-ажалай артелиин эрэгтэй эмэгтэй колхозникууд тон ...аа ба үнинэй тухандаа тулажа ерэ... асуудал табиба. Тэдэнэр болбол ...6 ондо сабшалангай ургасые дээшэ...лхын ба үбhэнэй валова суглуул...ь ехэдхэхын түлөө республикын ... колхозуудые социалистическэ мүры...дэ урин байха юм.

...үлэй жэлнүүдтэ республикын кол...уудаар малажалай муу байhан тухай ... хэлсэдэг ябадал тон зүб байна. ...р, иимэ ябадалай шалтагаанние ...дэг ба тэрэнние усадхаха ябадал ...дэг хүн үсөөн. Гэхэтэй хамта, энэ ... тэжээлэй дутамаг дээрэhээ үнгэ... гэжэ hүүлэй жэлнүүд элсэр ха...ба. Малажал дээрэхи хамаг бүхы ... тохёорнууд (hубайралга, хоролто) ... тубхын түрүүндэ тэжээлэй дутамаг ...hээ болоно.

...эелтүйгөөр адуу малай тоо толгойе ...оруулха, тэрэнэй үүлтэрые hайжа...лха ба ашаг шэмыень дээшэлүүлжэ ...ахагүй юм гэhэн юрын үнэн ушар ... бүхэндэ мэдээжэ. «Үнеэдэй hүниинь ... хээрээ» гэжэ арад зон үнинhөө ... хэлсэдэг байhаниинь дэмы бэшэ. ...ал гээшэ малажалые хүгжүүлхэ ниг... ... байhаншье hаань, олохон ...озуу үбhэ тэжээл ургуулха ба бэ...хын түлөө hүүлэй жэлнүүдтэ хүсэд ...онгүй.

Малажалай тэжээлэй баазын гол үн... hүүриинь хадаа манай республи... эрхэ байдал соо, түрүүшын ээл... , хээрын сабшалан ба бэлшээри ...оно. Бурят-Монгол бэлшээри ба саб...ангаар баян хаданъ колхозууд адуу ...ые тон олоор үсхэбэрилхэ аргатай ...на. Тиигэбэшье, малажалые хүгжүүл... энэ угаа ехэ арга-боломжонууд зүбөөр ...эглэгдэнэгүй. Олохон колхозууд ...ынгаа сабшалангай ажахые тон гээг... янзаар ябуулна. Үбhэ сабшаха ...майе ургадхаха, тэрэнэй ургасые hайжаруулха ба дээшэлүүлхэ ябадал хэрэгсэдэггүй байна.

Агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд тон багаар үнгэргэгдэдэг, комплекснэ бэшэ ба тэрэнние дүүргэхэ талаар шанар муутай байха юм. Бодото шалгалта ба тоо бүридхэлэй үгы дээрэhээ ниюдэ далдахха ябадал гарадаг байна. Шэрэгдэhэн шэбхын, сабшалангай хэмжүүрэй, бургааhа, харганаа болон модо шулуунhаа арилгагдаhан ба уhалагдаhан газарай тоо нюдэнэй хэмжээгээр гаргагдадаг ба хүнэй хэлэhээр бэшэгдэдэг байха юм. Хүдэлмэриин дүүргэлтэ хэнээршье тушаан абтадаггүй, хэмжэгдэдэггүй ба шанарынь шалгагдадаггүй аад, ажалта үдэрнүүд наггаар бэшэгдэдэг, аймагай газарай таhагуудта мэдээн эльгээгдэдэг байна.

Сабшалангай ажахын иимэ харюусалгагүйгөөр ябуулагдаhан дээрэhээ жэлhээ жэлдэ үбhэ сабшаха талмаймнай хоролжо байха юм.

Сабшаланда харюусалтагүйгөөр хандаhан ябадал хадаа тэжээлэй баазые байгуулха хэрэгтэ ехэ тодхор тохёолдуулхалаараа, мүн малажалай хүгжэлтые hаатуулна. Сабшалан намагтадаг, тэндэ шүгы бургааhан ургадаг ба тэрэшэлэн модо шулуунда дарагдадаг байна. Уhалуурин hубаг канаванууд хэрэгсээгдэдэггүй ба хүсэд харууhалагдадагүй дээрэhээ сабшалангай уhалагдадаг газарай хэмжээн хороhон байха юм.

Зунай тэн болтор шахуу малай сабшалан дээгүүр бэлшэдэг ба хэнзын хүсэд ургаагүй ба сабшалангай хатаагүй байхада намар эртэ малаа сабшалан дээрэ табидаг олонхи колхозуудай хүдэлмэриин дэхи ехэхэн дутуунь болоjo үгэнэ. Сабшалангые иимэ буруугаар хэрэглэhэн дээрэhээ тэрэнэй ургаса тон ехээр гутадаг ба доошоо ородог байна.

Эдэ бүхы шалтагаанууд хадаа hүүлэй жэлнүүдтэ сабшалангай ургасые эрид доошолуулха ябадалда хүргөө. Жэшээлхэдэ, республика дотор сабшалангай ургаса олон жэлэй мэдээгээр ходоодоо гектар бүриин 12 центнерhээ бага бэшэ байhан аад, hүүлэй гурбан жэл соо-тон ехээр доошоо ороhон байна. 1943 ондо ургасын дунда зэргэнь гектар бүриин 9.3 центнер, 1944 ондо—7,6 центнер, 1945—6,5 центнер байhан юм. Эдэ бүхы халаа валова суглуулгые хороохо ба тэжээлэй угаа ехээр дутаха, колхозуудай ниитын малажалые бүдүүн тэжээлээр хангалтые эрид доошолуулха ябадалда хүргэбэ. Харбэл 1941 ондо ниитын адуу мал дундаа жэшээгээр 84.3 процент тэжээлээр хангагдаhан байгаа hаа, 1945—46 онуудай үбэлжэлгын үедэ (адуултые тоодо оруулаад байхада) 69.7 процент ба зарим аймаг ба колхозуудаар үшөө доошоо байха юм. Гэмшүүритэ ябадалай энэ үндэhые эрид шууд усадхаха хэрэгтэй.

Тиимэдэ Ленинэй нэрэмжэтэ артелиин колхозникуудай үүсхэл саг соогоо ба тон үнэтэй байна, юуб гэхэдэ, тэдэнэр үбhэ тэжээл тухай асуудал табихадаа малажалые хүгжүүлхэ гол шухала асуудал табина гээшэ. Тэжээлэй тогтууритай бааза байгуулха гэhэн энэ шухала асуудал бодотоор бэелүүлхэ замые үнгэрэгшэ жэлэй октябриин hүүлээр болоhон ВКП(б)-гэй обкомой XXI пленум заахан ба тэрээнэй тогтоол соо иигэжэ бэшэгдэhэн байна гэбэл: «1946 онhоо эхилжэ тэжээлэй бата бэхи бааза байгуулха ба сабшалангые бүхы хэмжээгээрынь хэрэглэхэ бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүдтэ энэ гаhээр ороход. Тиихын зорилгоор сабшалан болон бэлшээрине hайжаруулха, тэжээлэй культурануудай тарилгые ехэдхэхэ ба бургааhа харганаануудые сэбэрлэжэ, сабшагдаха талмайе ниилээдгүй ургадхаха ба хаягдаhан сабшалангые hэргээхэ, мүн тэрэшэлэн наг шэбхээр утэгжүүлхэ, газар уhалха болон утэг хэхэ хүдэлмэринүүдай хэмжээе али болохоор ехэдхэжэ, сабшалангай ургасые эрид дээшэлүүлхэ хэмжээ-ябуулганануудые хүсэд дүүргэхэ шухала хэмжээнүүдые абаха». Мүн энэ тогтоол соо саашадаа иигэжэ хэлэгдэнэ: «...Адуу малда тэжээлэй баазые байгуулха хэрэгтэ тон шухала удхашанартай байhан герасимовска хүдэлөөе сабшалан дээрэ hэргээхэ ба үргэнөөр дэлгэрүүлхэ. Бүхы колхозуудаар герасимовска звенонуудые эмхидхэхэ, hайн луговодуудые шэлэн олоjo, түрүүшын ээлжээндэ, сабшалангай талмайе ургадхахэ ба ургасые дээшэлүүлхэ хүдэлмэри тэдэнэртэ даалгаха».

ВКП(б)-гэй обкомой пленумэй заабаринуудтай зохилдуулан сабшалангые hайжаруулха ба тэрэнэй ургасые дээшэлүүлхэ хүдэлмэридэ анхаралаа эрид табиха ябадал колхозуудай шухала зорилго болоно.

1939 ондо Сэлэнгын аймагай XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой луговод Василий Александрович Герасимовай үүсхэлээр бүхы орон дотор мэдээжэ болоhон герасимовска хүдэлөөн болбол сабшалангай ургасые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ тэрэ үедэ түсгаар ехэ үүргэтэй байhан юм.

В. А. Герасимовай хүдэлмэри парти ба правительствын үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө. «Колхозуудта адуу малай тэжээлые ехэдхэхэ хэмжээ-ябуулганууд тухай» тогтоол соогоо СССР-эй СНК ба ВКП(б)-гэй ЦК болбол 1941 ондо тэрээнэй хүдэлмэрине иимээр тэмдэглэhэн байна гэбэл: «Бурят-Монгол АССР-эй Сэлэнгын аймагай XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой луговод В. А. Герасимов гэгшэ сабшаланда нютагай утэгжүүлгэ хэжэ ба тэрээнние шулуун ба бургааhа харганаhаа сэбэрлэжэ, 1939 ондо юрэ абадаг 10—12 центнерэй оронд, гектар бүриhээ 92,6 центнер абаhан байна».

Нүхэр В. А. Герасимов имагтал сабшалангые харууhалха культурно-техническэ бии байгаа гуримые шаламараар хэрэглэhэнhээ иимэ толотомо үрэ түйлаа бэшэ, харин нютагай хүн зоной луговодческо олон жэлэй дүршэлhөө абтаhан хэлэн хэмжээ-ябуулгануудые энэ гуримда нэмээhэн ба дэлгэрэнгы болгоhон байха юм. Тиихэдэ герасимовска хүдэлөөндэ республикын колхозууд бүхыдөө шахуу оролсоhон байгаа. Сабшалан дээгүүр эзүүгаад луговодууд-герасимовецууд угаа ехэ хүдэлмэри хэhэн байха юм. Тэдэнэр сабшалангые культурнаар хүгжүүлхэ хэрэгтэ шухала эхи гаргаа. Сэрэг дайнай хүшэр хүндэ жэлнүүдтэ В. А. Герасимов ба бусад олон луговодууд—Д. Н. Намсараев, М. В. Ефимов, Р. Д. Санжанов (Сэлэнгэ), Д. З. Хосомоев (Түнхэн), С. Л. Загузин, Л. И. Гармашев (Иволга) гэгшэд өөhэдынгөө хүндэтэ хэрэгые урма зоригтойгоор үргэлжэлүүлhэн байна. Эдэнэр хадаа колхозой правленинүүдэй зүгhөө хүсэд туhа абаашьегүй hаа, сэрэгэй үеын шанга бэрхэшээлнүүдhээ сухариигүй, сабшалангые hайжаруулха ба колхозно адуу малдаа тэжээлэй бааза байгуулхын түлөө эсэшэ-сусашагүйгөөр хүдэлмэрилhэн өөрынгөө хэрэгтэ дуратай үүсхэлшэд мүн.

Гэбэшье, hүүлэй жэлнүүдтэ республика дотор бүхыдөө, олохон колхозуудаар энэ гайхамшагта хүдэлөөн мартагдаhан ба орхигдошоhон байха юм. Луговодческо звенонууд диилангидаа тараагдашаhан, хэрбээ эндэ-тэндэ биишье hаа, үсөөн ба ёhын тулада байгаа.

Сабшалангай хойноhоо эзэн бусаар хандаха ябадал байhан юм. Сабшалангай түлөө хэнэй харюусаха тухай малшад ба луговодуудай дунда арсалдаан болодог байгаа. Иволгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ артелиин колхозникууд сабшалангай хойноhоо харууhалха ябадалда эзэн бусаар хандалгада эсэс табиин, зүб замда оробо. Тэдэнэр 8 луговодческо звено, тэрэнэй тоодо 3 герасимовска звено бии болгоо, бүхы луговодческо звенонуудынь тарянажалай бригаданууддай дэргэдэ хүдэлмэрилхэ байна. Колхоз болбол луговодческо звенонуудта сабшалангайнгаа бүхы талмай—1.600 га, мүн мори унаа, хүдөө-ажалай машина ба хэрэгсэлнүүдые даалгажа үгөө. Тиин, сабшалангай байдал, тэрэнэй hайжаралга, ургасын дээшэлэлгэ ба үбhэхуряалгада тарянажалай бригада харюусалгатай, тиихэдэнь малшад сабшалан дээгүүр үбэл-хабарай агрохэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэхэ ба үбhэхуряалгын түлэг үедэ нэмэлтэ хүсэн болоjo хабаадуулагдаха байна.

Малажалай амгалан бэшэ байдалые усадхаха ябадал нэн түрүүндэ, тэжээлэй бааза байгуулха хэрэгэй дутуунуудые усадхалгаhаа эхилхэ байна гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Малажалые hайжаруулхын түлөө hайса оролдоhон хүн, түбхын түрүүндэ, тэжээл үйлэдбэрилхэ асуудал тушаа оролдохо ёhотой. Юуб гэхэдэ, бардам тэжээл—малажалые хүгжүүлхэ гол нүхэсэл мүн. Республикын партийна, советскэ, газартаряалангай органуудай зүгhөө малажалда анхарха ябадалай hуладаhаниинь халаа, түбхын түрүүндэ, тэжээл үйлэдбэрилхэ асуудалда анхарха ябадалаа hуладхаhанhаань болоно.

Табанжэлэй түсэб болбол 1946—1950 онуудта сабшалангые hайжаруулжа, тэжээлэй баазые угаа ехээр үргэдхэхэ ба тэрэнэй ургасые хоёр-гурбадахин дээшэлүүлхэ болон тэжээлэй ногоон ба корнеплодуудай тарилгые эрид ехэдхэхэ эрилтэ табижа, адуу малай тоо толгойе олошоруулха ба тэдэнэй ашаг шэмыень арбидхалтые тиимэ хурдан темпээр ябуулха гэжэ хараална. Энэ зорилго халаа яахабашье шиидхэгдэхэ ёhотой байна.

Тэжээлэй асуудалые шиидхэхын хойноhоо мүнөө мэнэ гэhээр оролсожо, үбэл ба хабар эртэ байхада сабшалангай үндэр ургаса абаха үндэhэ hуури табиха ябадал тон шухала. Ерэхэ жэлдэ адуу малаа садхаланаар үбэлжүүлхэ бэлэдхэл мэнэ гэhээр эхилжэ, Иволгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхозникууд зүбөөр оролсоо. «hайн эзэд тэргээ үбэл, шаргаяа зун бэлэдхэхэ» гэжэ арад зон хэлсэдэг байна.

Илангаяа манай республикын эрхэ байдалда тэжээлэй тогтууритай бааза байгуулха ябадал гүрэнэй ба бүгэдэарадай ехэ хэрэг мүн. Ленинэйхидэй үүсхэлые дэмжэхэ, сабшалангые hайжаруулхын, тэрэнэй ургасые дээшэлүүлхын ба үбhэнэй валова суглуулгые ехэдхэхын түлөө бүхэреспубликанска хүдэлөөе эмхидхэжэ, ойрын жэлнүүдтэ Бурят-Монголые хүгжэнги ба ашаг шэмээр ехэ малажалай республика болгохо арга байгуулха—иимэ шухала зорилго республикын эрэгтэй эмэгтэй бүхы колхозникууд, хүдөө ажалай специалистнар, партийна, советскэ, газартаряалангай органуудай урда табигдана

СССР-эй Верховно Соведэй hунгалтанvудай хүндэлэлдэ

Социалистическэ мурысөөнэй сог зали шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэрүүлэе!

Стахановска вахтада жагсаба

Улан-Удын паровозо-бүтээлгын заводой коллективүүдээр болохоёо байhан СССР-эй Верховно Соведэй hунгуулиин үдэрэй хүндэлэлдэ социалистическэ мурысөөн үргэдэжэ, ажалай үндэр бүтээсэнүүдые түйладаг стахановецүүдэй тоо үдэр, ерэхэ тулам олошоржо байна.

hаяхан модельнэ цехын хүдэлмэришэд ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй үйлэдбэриин зүблөөн дээрэ тус заводой начальник нүхэр Веллер болбол «СО» гэжэ паровоз бүтээн гаргахада шухала хэрэгтэй болохо орёо онњhон техниггэй 136 хэhэг элдэб түхэлэй модельнүүдые богонихон болзор соо бүтээн гаргаха тушаа зорилго тэдэнэрэй үмэнэ табиhан бэлэгээ.

Тиин, тус цехын бүхы хүдэлмэришэд энэ шухала даалгабарие заатагүй болзорhоонь урид дүүргэхэ нэгэн хүсэлэнтэйгөөр хүдэлмэрилжэ байнад. Энэ цехынхидэй өөhэд дээрээ даажа абаhан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ байhандань ямаршье ажаг hэжэг байхагүй. Юундэб гэхэдэ, эдэнэр хадаа дайн сэрэгэй жэлнүүдтэ үнэхөөрөө фронтовой ёhоор хүдэлмэрилжэ, шухала даалтабаринуудые саг болзор соонь дүүргэжэ шададаг байhан юм. Мүнөө эдэнэр СССР-эй Верховно Соведэй hунгуулиин үдэрэй хүндэлэлдэ барандаа стахановска вахтада жагсажа, үдэрэйнгөө даалгабаринуудые холо үлүүлэн дүүргэхэ нэгэн хүсэлэнтэйгөөр хүдэлмэрилнэд. Модель бүтээхэ ябадал тон харюусалгатай хэрэг мүн. Тиибэ ябашье, эдэ модельщигүүд абаhан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэнэ. Модельщик нүхэр Вампилов декабрь hарынгаа түсэбые 350 процент дүүргэв. Тэрэшэлэн нүхэр Г. И. Мурашкин гэгшэ үнгэрэгшэ hарынгаа түсэбые 304 процент дүүргээд, мүнөө улам эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна. Стахановска вахтада жагсаhан залуу модельщик нүхэр Гладилов гэгшэ үдэр бүри даалгабарита нормоёо 277 процент хүртэр дүүргэнэ.

Имэ жэшээтэ hайнаар хүдэлмэрилдэг стахановецүүд тус заводой бусадшье цехүүдээр яhала олон бии. Паровозо-бүтээхэ, булад шудхаха болон шэрэм шудхалгын цехүүдээр стахановецүүдэй тоо hүүлэй үдэрнүүдтэ олошорбо.

Г. БАДМАЕВ.

hунгуулиин участок дээрэ творческо вечер болобо

СССР-эй Верховно Соведэй hунгалтануудые хэхэ Улан-Удэ городой hунгуулиин участогуудаар ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр хэгдэжэ байна. Союзай Советтэ ба Национальностьнуудай Советтэ hунгалтануудые хэхэ № 2 hунгуулиин участогта поэдүүд-фронтовигууд орденто нүхэд Семён Метелица болон Дамба Хилтухин гэгшэд өөhэдынгөө уран зохёолнуудые уншажа, тэндэхи hунгагшадые ехэхэнээр hонирхуулба.

МТС-үүдэй МУРЫСӨӨН

Трактор заhабарилха намар-үбэлэй түсэбэй дүүргэлгэ тухай

БМАССР-эй Наркомземэй мэдээн

1946 оной январиин 10.

МТС-үүдэй нэрэ	Директорынь	Дүүргэлтэнь п. ц.
Гашейн	Алексеев . .	70,7
Тарбагатайн . . .	Бартунов . .	68,7
Хэжэнгын	Игнатьев . .	67,4
Хориин	Дугаев . . .	56,1
Саянтын	Танасаев . .	53,4
Сэлэнгын	Кузьмин . .	52,6
Эгэтын	Бимбаев . .	51,0
Ехэ-Кударын . . .	Дмитриев . .	50,9
Ивотгын	Курбатов . .	50,9
Ч[illegible]ын	Ноябоев . .	50,0
Түнхэнэй	Пахахичов . .	49,0
Баргажанай . . .	Сосновский . .	48,7
Хонхолойн . . .	Перевалов . .	47,2
Жиримскэ . . .	Тупикин . .	46,8
Суулгын	Дашиев . . .	46,3
Кы[illegible]енскэ . . .	Тулуев . . .	44,4
Торнин	Сахаровский .	44,4
Үдын	Кудряшев . .	42,8
Тимлюйскэ . . .	Урнышев . .	39,4
Сагаан-Усанай . .	Зунданов . .	37,
Каб[illegible]скын . . .	Маслов . . .	31,2
Куйтунска . . .	Сороков[illegible]ов	33,3
Кяхтын	Слабосницкий	32,5
Б. Куналейн . . .	Васильев . .	30,6
Бичурын	Метесов . .	29,5
Ехэ-Куналейн . .	Юрин[illegible]ский .	29,4
Окино-Ключевскэ	До[illegible]ской .	29,0
Сэлэндумын . . .	Будаев . . .	29,0
Курбын	Садов[illegible]ий .	25,9
Үшөөтэйн	Переватов . .	21,6
Ново Брянска . .	Петриков . .	19,2
Иганцын	Никотаец . .	15,9
Закам[illegible]най . . .	Николаец . .	7,4
ХАМТА		41,6

Колхозница-комсомолка Анна Кунгурова гэгшэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ Алтайска тракторна заводто шадабаритай слесарь-суглуулагша болоо. Мүнөө Анна хадаа каткнуудые суглуулдаг конвейерэй инструктор болонхой. **В. Хейфецэй** фото (ТАСС-эй фотохронико).

ДАМЖУУЛГЫН УЛААН ТУГ АБАБА

Горхоной дистанциин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад болбол СССР-эй Верховно Соведэй hунгуули хэхэ үдэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалистическэ мурысөөндэ ороходоо абаhан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ байна.

Үнгэрэгшэ жэлэй декабрь hарын дүнгөөр мурысөөндэ илаhан дээрэ тоологдожо, ВКП(б)-гэй обкомой ба Бряут-Монгол АССР-эй Арадай Комиссарнарай Соведэй дамжуулгын Улаан туг абаба. Тус дистанциин начальник нүхэр Волков, партийна эхин организациин секретарь нүхэр Петров ба профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Соколов гэгшэд энэ тугаа алдахагүй зорилготойгоор хүдэлмэришэдэйнгөө дунда ниитэ-ойлгууламжын хүдэлмэрие үргэнөөр хэжэ байна. Тиимэhээ тус коллективэй гэшүүдэй дунда ажалай үндэр бүтээсэнүүдые түйладаг стахановецүүд олошорно. Эдэнэрэй олонхинь стахановска вахтада жагсажа байнад.

Р. РОМАНОВ.

ХОЁР ДАХИН ЕХЭ ПРОДУКЦИ ГАРГАХА АРГАТАЙ

Галуутануурай рудниггай шахтёрнууд үнгэрэгшэ 1945 ондо—агуухэ илалтануудые түйлаhан жэлдэ ажал хүдэлмэри дээрээ ехэхэн амжалтануудые түйлаhан байгаа. Мүнөө 1946 ондо нёдондонойхиидоо ороходоо хоёр дахин ехэ шулуун нүүрhэ малтажа, Эхэ орондоо үгэхэ нэгэн зорилготойгоор хүдэлмэрилжэ, hунгуулиин үдэрэй хүндэлэлдэ стахановска вахтада жагсажа байнад.

Социалистическэ мурысөөнэй ябаса дундуур ажалай үндэр бүтээсэнүүдые түйладаг стахановецүүд яhала олошорбо. Мүнөө жэлдэ 214 мянган тонно шулуун нүүрhэ малтаха түсэбтэй. Тэрээнhээ гадна, шулуун нүүрhэнэйгээ шанарые нилээдгүй hайжаруулха, үнэ сэнгынь 10 процент хүртэр доошонь оруулха гэхэ мэтын харюусалгатай уялгануудые бэе дээрээ даажа абаад, унаhан малгайгаа абангүйгөөр хүдэлмэрилжэ байна.

Мүнөө жэлдэ шэнэ электростанци, шэнэ бани, үхибүүдэй садай гэр ба хүдэлмэришэдэй ажаhууха хэдэн шэнэ гэр байрануудые бариха гэхэ мэтын уялгануудые абанхай.

Т. СТАРЦЕВ.

ТҮРҮҮ МОДОШОД

Арадай бүхы ажахын hалбариин хүдэлмэрилэгшэд hунгуулиин үдэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалистическэ мурысөөндэ ороод, барандаа шахуу ажалай үндэр бүтээсэнүүдые түйлажа байха юм.

Жэшээлхэдэ, Шулуутайн леспромхозой модо отологшод Б. Бурлаков, Шайхудинов болон бусад үдэрэйнгөө нормые 150—170 процент хүртэр эрхим hайн шанартайгаар дүүргэнэд. Мүн модо зөөгшэд Болдин, Мингасов, болон бусад даалгабарита нормоёо 150—200 процент хүртэр дүүргэхэ зуураа, даагдажа үгэhэн [illegible] моридоо тобир тарганаар барижа ябанад.

Тус леспромхоздо сезонно хүдэлмэридэ ерэhэн эрэгтэй эмэгтэй колхозни гууд баhал ажалай үндэр бүтээсэнүүдые түйлажа, Эхэ орондоо барилгын модо ба түлеэ залhа элбэг дэлбэгээр үгэжэ, СССР-эй Верховно Соведэй hунгуулиин үдэр—февралиин 10-ные угтаха нэгэн хүсэлэнтэй.

Партийна ба комсомольско эхин организацинууд болбол энэ патриотическа хүдэлөөниие зүб замааранъ хүтэлбэрилжэ, ажал хүдэлмэри дээрээ шэнэ-шэнэ амжалтануудые түйлажа, энэ түүхэтэ үдэрые угтахын тулада үшөө эршэмтэйгээр хүдэлмэрилхэ байhандань ямаршье ажаг hэжэг байхагүй.

К. СКВОРЦОВ.

Баунтын аймагта

Богдарино тосхондо бии болгогдоhон hунгуулиин участково комиссиин өгээн түрүүшын заседани дээрэ хэхэ хүдэлмэринэгөө түсэбые баталхаhаа гадна, тус комиссиин гэшүүд өөhэдынгөө хэхэ уялгануудые хубаажа абаба. hунгуулиин урда тээхи кампаниин үедэ эмхидхэлэй асуудалнуудые шиидхэхэ зуураа, hунгагшадта hунгуулиин Дүримые ба СССР-эй Конституциие hайнаар ойлгуулха тушаа тус комиссиин гэшүүд анхаралаа табинад.

Энэ участогай дэргэдэ эмхидхэгдэhэн агитпунктын агитаторнууд ажалшадта кино-картина харуулха ябадалые эмхидхээд, киногой эхилхэhээ түрүүн hунгуулиин асуудалнуудаар хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг болоо.

Троицк приискын № 9 шахтын старательнууд hунгуулиин хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалистическэ мурысөөнэй ябаса дундуур декабрь hарынгаа үйлэдбэриин программые холо үлүүлэн дүүргэжэ, шэнэ жэлые угтаhан байгаа.

Ципикан тосхоной профсоюзна ба комсомольско организацинуудай комитедүүд залуу hунгагшадай хамтын суглаае hаяхан үнгэргэжэ, тэрээн дээрэ «СССР-эй Верховно Советтэ hунгалтануудые хэхэ тухай Дүримые» hайнаар ойлгуулжа үгэбэ. Тус суглаан дээрэ партийна эхин организациин секретарь нүхэр Иванов элидхэл хэбэ. Залуу hунгагшадай hураhан олон тооной асуудалда дэлгэрэнгы харюунуудые үгэhэн байгаа.

Ципиканска приискын профсоюзна организациин комитедэй үүсхэлээр хүдэлмэришэдэй клубай дэргэдэ 9 хүнhөө бүридэhэн агитбригада эмхидхэгдэбэ. Мүнөө энэ бригада уранhайханай зүжэг наада гансахан өндэ бэшэ, мүн Ципикан тосхондо дүтэ шадар байhан участогуудаар гаража харуулжа, тэндэхи hунгагшадые ехээр hонирхуулна. Эндэхи ажалшадай депутадуудай сельскэ советэй хүдэлмэрилэгшэд hунгагшадай список зохёохо хүдэлмэреэ hайнаар хэжэ дүүргэбэ. Энэ хүдэлмэридэнь партийна ба профсоюзна организацинууд эдибхитэйгээр туhалаа.

Бусани гэжэ газарта ажаллажа байhан загаhашадта зорюулагдажа нүүдэл кино эльгээгдэв. Энэ кино хадаа ээлэнэй hүүлээр Уакит болон Баунта тосхонуудта ерэхэ байна. Кино-картина харахаар ерэhэн ажалшадта hунгуулиин Дүрим ба Сталинска Конституциие ойлгуулха тушаа тэндэхи агитаторнууд ехэхэн хүдэлмэри хэжэ байнад.

Баунтын аймаг соо 277 агитатор ниитэ-ойлгууламжын хүдэлмэрие ажалшадай дунда үнгэргэжэ ябанад. Эдэ агитаторнууд болбол ноябрь ба декабрь hаранууд соо 24.899 hунгагшадай хабаадалгатайгаар 1.890 хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэбэ.

Эндэхи агитколлективүүдэй агитаторнууд ба партийна эхин организацинуудай пропагандистнууд болбол өөhэдынгөө хүдэлмэрие гансахан лэ hунгуулиин Дүримые ойлгуулгаар хизаарлана бэшэ, харин Советскэ Союзай гадаада ба дотоодын оршон байдал тухай hонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг заншалтай. Имэ харюусалгатай ба хүндэтэй хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэдээ олонхи агитаторнууд болон пропагандистнууд болбол Агуухэ Октябрьска социалистическа революциин 28 жэлэй ойдо хэлэhэн нүхэр В. М. Молотовой элидхэлые үндэhэ hуури болгодог юм.

З. ТОПОРОВСКАЯ.

Шэнэ амжалтануудые түйлахын түлөө

Манай Хориин МТС-эй трактористнууд, комбайнернууд, албахаагшад болон бусад хүдэлмэришэд хадаа үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ үндэр бүтээсэнүүдые түйлажа, үйлэдбэриингөө программые амжалтатайгаар дүүргэхэ тушаа хүсэ шадалаа яhала ехээр гаргаhан байгаа. Олонхи трактористнууд ба комбайнернууд болбол өөhэд хоорондоо социалистическэ мурысөөндэ ороходоо бэе дээрэ тодорхой уялгануудые даажа абаад, тэрэнээ нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө эршэмтэй шангаар хүдэлмэрилhэн бэлэй. Энээнэйнь ашаар Хориин МТС-эй коллектив 1945 онойнгоо тракторна хүдэлмэриин түсэбые 102,1 процент дүүргэhэн байгаа. Имэ болохолоороо, дунда жэшээгээр трактор бүхэнөөрөө 215 гектар газар эдлүүрилhэн байнабди. Партийно-политическэ хүдэлмэри hайнаар эрхилhэнэйнгээ ашаар, бидэнэр 1944 ондошье тракторна хүдэлмэриингөө түсэбые үлүүлэн дүүргээбди.

Энэ хоёр тоо юу харуулнаб? Нэгэдэхеэр, манай трактористнуудай үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлмэрилhэниие гэршэлнэ. Хоёрдохёор, механизаторска кадрнуудай эмхитэйгээр ба жаяг заршамтайгаар хүдэлмэрилжэ, өөhэдынгөө үйлэдбэриин мэргэжэлнүүдые дээшэлүүлhэн ябадалые эли тодоор гэршэлнэ. Энэ амжалтануудые түйлаха хэрэгтэ партийна организаци ба тэрэнэй гэшүүд партийно-политическэ болон ниитэ-ойлгууламжын хүдэлмэрие трактористнууд ба комбайнернуудай дунда үргэнөөр хэhэн байгаа.

Мүнөө СССР-эй Верховно Соведэй hунгуулида бэлэдхэхэ гэhэн угаа шухала политическэ удхашанартай кампанитай дашарамдуулагдан бүхы советскэ хүнүүд даалгабарита ажал хүдэлмэри дээрэ шэнэ-шэнэ амжалтануудые түйлахые хүсэнэд. Верховно органой hунгуулиин хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалистическэ мурысөөндэ ороходоо, бидэнэр байгша оной февралиин 10-да тракторна паркын заhабарилгын хүдэлмэрие 100 процент дүүргэхэ уялга абабабди. Энэ тон харюусалгатай ба хүндэтэй уялгануудые дүүргэхэ хэрэгтэ түбхын түрүүндэ заhабаришад шиидхэхы үүргэнүүдые бэелүүлхэ байhаниинь элитэ. Тэдэнэрэй бэе дээрээ даажа абаhан уялгануудаа дүүргэхэ хэрэгтэнь практическа туhаламжа үзүүлхэ ябадал угаа шухала болоно.

Мухаршэбэрэй аймагай Гашейн МТС-эй коллективэй хандалга бэшэгые үйлэдбэриингөө зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэжэ, энэ МТС-тэй зэргэшэхын түлөө шэнэ-шэнэ уялгануудые хараалhан, хэмжээ ябуулгануудые хараалhан байнабди. Хүдэлмэришэдэй дунда ниитэ-политическэ ба агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэрие үргэнөөр эрхилхэ тушаа гол анхаралаа манай партийна организаци хандуулна. Заhабарилгын хүдэлмэриин эхилhэнhээ хойшо 13 дахин ханын газетэ гаргажа, тэндэ мурысөөндэ түрүүлэгшэдэй дүй дуршалые үргэнөөр харуулжа бэшэхэhээ гадна, мурысөөндэ ороод уялгануудаа дүүргэдэггүй заhабаришад тухай мүн лэ бэшэгдэhэн байха юм.

Тэрээнhээ гадна, hунгуулиин Дүримтэй, Сталинска Конституцитай болон Верховно Соведэй депутадуудай кандидадуудай биографитай танилсуулха гэхэ мэтын эмхидхэлэй хүдэлмэри үргэнөөр хэгдэнэ. Манай агитаторнууд 120 дахин политическэ темээр хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэжэ, 650 гаран хүнүүдтэ hунгуулиин системые ойлгуулжа үгэhэн байнад.

Верховно Соведэй hунгуулиин үдэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалистическэ мурысөөндэ нүхэр Гарма Аюшеевэй хүтэлбэрилдэг комсомольско-залуушуулай бригада түрүүлжэ ябана. Эдэнэр хадаа 3 трактор, 3 плуг, 2 сеялкэ, 2 культиватор болон бусадые заhабарилха хүдэлмэреэ үшөө январиин 1-дэ эрхим hайн шанартайгаар дүүргээд, мүнөө комбайн заhабарилжа эхилбэ. Имэ амжалтануудые түйлаhанайнгаа түлөө тус бригада ВЛКСМ-эй обкомой ба БМАССР-эй Наркомземэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаhан байгаа.

Г. И. ИРЕНОВ, партийна эхин организациин секретарь.

Немецкэ сэрэгэй гол ехэ гэмтэ яба[…] хэгшэдые сүүдлэхэ Нюрнбергдэ[…] процесс

Январиин 9-нэй үдэшын заседани

НЮРНБЕРГ, январиин 9. (ТАСС). Январиин 9-эй трибуналай үдэшын заседани дээрэ английска гэмнэлтын түлөөлэгшэ Робертс гэмнэлтын заключениин 1 ба 2-дохи бүлэгүүдтэ заагдаhан ёhоор гэмнэгдэгшэ Кейтель ба Йодль гэгшэдэй тус тустаа нюурай харюусалгатай байhан тухай баримтатай материалнуудые сүүдтэ харуулха ябадалаа үргэлжэлбэ.

Олон янзын уршагтай схемэнүүдые Гитлерэй бии болгоhониинь hэжэгтүй, теэд, тэрэ гансаараа эдэниие бэелүүлжэ шадахагүй байгаа. Кейтель ба Йодль гэгшэд энэ хэрэгэй талаар тэрээнэй нэгэдэхи туhалагшанарынь байhан юм гэжэ Робертс мэдүүлнэ.

Тэрэнэй hүүлээр английска гэмнэлтын түлөөлэгшэ болбол сэрэгэй гэмтэ ба хүн түрэлтэндэ эсэргүүсэжэ хэhэн гэмтэ хэрэгүүдтэ Кейтель ба Йодль гэгшэдэй зэмэтэй болохо байhыень тодоруулжа эхилбэ. Робертс болбол эзэмдэгдэhэн газар нютагуудай хүнүүдые сүүдлэхын тула тэдэниие Германида абаашаха тухай, «Барбароссын» кампаниие үнгэргэхэ тушаа гаргаhан тэрээнэй хайра сэлхэлгүй заабаринуудай тухай ба хүн түрэлтэндэ эсэргүү хэрэг болохо бусад ябадалнууд тухай Кейтелиин гаргаhан приказуудые трибуналда элидхэбэ.

Мүн тэрэшэлэн элдэб операцинуудай үе соо буу зэбсэгтээ ябажа байтараа, немецүүдтэ баригдаhан английска, американска, норвежскэ ба бусад союзна сэрэгэйхидые буудажа алаhан харюусалгые энэ хоёр гэмнэгдэгшэд дааха ёhотой гэжэ Робертс хэлэнэ. Кейтель хадаа энэ асуудалай талаар уласхоорондын байгуулагдаhан эрхэдэ эсэргүүсэжэ аашалба. Өөрынгөө ороной түлөө эрэлхэгээр тэмсэжэ ябаhан хатуу зоригтой хэдэн олон солдадууд энэ приказай ёhоор хуулигүй алагдаhан байна гэжэ гэмнэгшэ онсолон тэмдэглэнэ.

Энээнэй hүүлээр американска гэмнэлтын түлөөлэгшэ Уолтер Брудно гэгшэ үгэ абажа, гэмнэлтын заключениин 1 ба 2-дохи бүлэгүүдтэ заагдаhанай ёhоор гэмнэгдэгшэ Альфред Розенбергын нюурай харюусалгатай байhыень элирхэйлhэн документнүүдые трибуналда харуулна.

Розенберг болбол Гитлеровскэ заговорой номнолые дэлгэрүүлхэ ба бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ тон шухала үүргэ дүүргэhэн байна гэжэ гэмнэгшэ тэмдэглэнэ.

Гэмнэлтын түлөөлэгшэ болбол Альфред Розенбергын политическэ алба тушаал ябуулhан тухай тогтожо, тобшохоноор хэлэхэдээ, 1919 ондо гитлеровс[…] тиие байгуулhанhаа хойшо 1[…] Германиин диилдэhэн саг хүрт[…] стска заговорой ябуулагдажа [...] соо гэмнэгдэгшын политическ[…] ябуулгые бүгэдыень шэнжэлэн[…] Уолтер Брудно хэлэхэдээ, [...] Розенберг хадаа 1918 оной [...] ропейскэ асуудал тушаа лекци[…] сагhаа эхилээд, өөрынгөө [...] ажал-ябуулгые эхилhэнь [...] Саашанъ «Альфред Розенбергы[…] ябуулга» ба «Национал-с[…] скэ партиин түүхын шухала ал[…] га» гэhэн брошюрануудhаа [...] римтануудые уншаад. Розенберг 1919 оной эхиндэ фашист бай[…] харин Гитлер болбол энэ оной [...] Розенбергтэй ба тэрээнэй нүхэ[…] лдэhэн байгаа гэжэ гэмнэгшэ то[…] Розенберг хадаа национал-соц[…] тогтооhон ба нацистскэ заговор[…] хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ [...] идейнүүдые элирхэйлэн [...] байгаа гэжэ гэмнэгшэ мэдүүлнэ[…] дэгшэ Розенбергын толгойлhон [...] ци хадаа нацистнуудай парти[…] хүмүүжэл ба бүхы идеологическ[…] лые хинажа байhан ба тэрэшэл[…] дүй сагта фашистска партиие [...] зохистой кандидадуудые гитлерэ[…] дуушуулhаа бэлэдхэжэ байгаа [...] нэгшэ тэмдэглэнэ.

Удаа тээнь Уолтер Брудно гэ[…] пистска партиин хуулита идеоло[…] Розенбергын ажал-ябуулга ба а[…] дай хэхэ бэлэдхэлдэ хабаадалсаh[…] хэлэhэн байна. Гэмнэгшэ болбол [...] бергын ажаллажа байhан галаан[…] гүүдэй гитлеровскэ партиин [...] гэшэ бүхы дэлхэйн hанал боло[…] үргэлжэ нүлөөгөө халдааха, а[…] дай хэхээр бэлдэхэхэ ябадалда [...] шигүүдай бодото зорилгые далда[…] лын саана өөрынгөө талын [...] гульдхаха, харин гүрэнүүдэй [...] нүүдтэ эдилгэ үгэжэ, бэе тэдэнэ[…] гэхэ мэтын ажал хэдэг байгаа [...] дорхойгоор хөөрэнэ.

Удаа тээнь, гэмнэгшэ болбол [...] зүүн зүгтэ хүнэй-үнгэ сэлхэлт[…] хайгаар аашалhан ба сэрэгэй га[…] дал хэhэнэй түлөө Розенбергын [...] гэмтэ ябадал тухай Советскэ С[…] Франциин зүгhөө гэмнэгшэд сү[…] жэ үгэхэ юм гэбэ.

Үдэшын заседани ингээд дүүр[…]

Румыниин асуудал тушаа союзнигууд хоор[…] комиссиин хүдэлмэри тухай мэдээсэл

СССР-эй Гадаада Хэрэгүүдэй Арадай Комиссарай Орлогшо А. Я. Вышинский, СССР-тэ hуугаа Холбоото Штадуудай Элшэн сайд г-н В. А. Гарриман ба СССР-тэ hуугаа Великобританиин Элшэн сайд сэр А. Кларк Кэрр гэгшэдээр бүридэhэн комисси Москвада hаяхан болоhон гадаада хэрэгүүдэй гурбан министрнүүдэй зүблөөнэй шиидхэбэриие баримталан Советскэ Союз, Холбоото Штадууд ба Нэгэдэмэл Королевствын правительствонуудай дурадхаhан зүбшөөлые Румыниин корольдо дамжуулхаар 1945 оной декабриин 31-дэ Бухарестдэ ерэбэ.

Тус комисси январиин 1-hээ эхилээд январиин 8 хүртэр Румыниин король Михай 1 ба мүнөө байгаа Румыниин правительствын гэшүүдтэй хэдэ хэдэн дахин зүбшэжэ үзэбэ. Игэжэ байхадаа король Михай 1 ба мүнөөнэй Румыниин правительство болбол Москвада болоhон гадаада хэрэгүүдэй минист[…] зүблөөнэй бүхы шиидхэбэринүү[…] шөөхэнь гэжэ комиссида [...] байгаа. Саашадаа, зүбшэн хэлс[…] гүүд хадаа Румынска правит[…] составта оруулха кандидадуудта [...] нал-царанистска партиhаа г-н [...] жану, национал-либеральна парт[…] Ромничеану гэгшэдэй кандидат[…] дэбжүүлэгдэhэн байна. Эдэ кан[…] Московско зүблөөнэй шиидхэбэр[…] тые хангаха байна гэжэ комисси ойлгобо.

Румыниин премьер-министр г-н Грозын табиhан ба король Михай зүбшөөрэлтэйгөөр энэ оной янва[…] до гаргаhан королевскэ указ[…] Хациежан ба г-н Ромничеан гэ[…] мынска правительствын составта [...] лагдаhан байна.

Мүнөө үедэ комисси өөрынгөө [...] мэрие дүүргээд байна.

Румынска правительствын деклараци

БУХАРЕСТ, январиин 8. (ТАСС). Румыниин Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Гроза гэгшэ СССР-эй Гадаада Хэрэгүүдэй Арадай Комиссарай Орлогшо А. Я. Вышинскийдэ имэ бэшэгтэйгээр хандаба.

«Румыни тухай Московско конференциин шиидхэбэриин ёhоор нэмэгдэhэн румынска правительствын мэдүүлгые Танда хүргэхэ хубитай байнаб.

Правительствын деклараци хадаа энэ оной январиин 8-да болоhон Министрнүүдэй Соведэй ба мүн тэрэшэлэн г-н Юлиу Маниу гэгшээр толгойлуулhан национал-царанистска партиин ба г-н Дину Братиани гэгшээр толгойлуулhан национал-либеральна партиин түлөөлэгшэдэй хабаадалгатайгаар нэгэн дуугаар баталhан шиидхэбэриие үндэhэ болгоhон байна.

Тиимэ ушарhаа Румынска правительство хадаа Московско конференциин шиидхэбэриие бүгэдыень гүйсэдхэбэ.»

Тэрэ бэшэгтэ хабсаруулhан румынска правительствын декларацида игэжэ хэлэгдэнэ:

«Мүнөөдэр, 1946 оной январиин 8-да г-н доктор Петру Гроза гэгшэ түрүүлэгшэтэй Министрнүүдэй Соведэй онсо яаралтай зүблөөн болобо.

Министрнүүдэй Соведэй господин түрүүлэгшэ болбол господинууд Михай Ромничеану ба Эмиль Хациежану[…] дые шэнэ министрнүүд болгожо [...] найнгаа hүүлээр Советскэ Союз, [...] мэл Королевство ба Холбоото Шт[…] Гадаада Хэрэгүүдэй Министрнүү[…] оной декабриин 15-hаа 26 хүртэ[…] вада гаргаhан шиидхэбэринүүдые [...] бэелүүлхэ тухай Министрнүүдэй [...] баталхые дурадхаба.

Министрнүүдэй Совет энэ дура[…] хэлсэжэ үзөөд игэжэ мэдүүлхэ [...] байна гэжэ олобо:

1. Хуули гаргаха суглаанай [...] ниитын hунгуулиие шадаалhаа түр[…] үнгэргэхэ.

2. Өөhэдынгөө кандидадуудые [...] хэ эрхэтэй бүхы демократическа [...] ти-фашистска партинуудые хаба[…] лан бүгэдэниитын нюусаар голо[…] үндэhөөр сүлөөтэ байдалай [...] үнгэргэгдэхэ.

3. Хэблэл, үгэ, шажан шүтэл[…] ассоциациин эрхын түлөө [...] болоно».

Эдэ шиидхэбэринүүдые бэелүү[…] рэгые дотоодо хэрэгүүдэй, юсти[…] жан мүргэлэй ба пропагандын [...] нүүдтэ даалгаба.

Харюусалгата редактор
Ц. Г. ГАЛСАН[…]

РЕДАКЦИ ба ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 35. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ, Унэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23, АТС—1-80; зам. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной жизни [...] промышленности—7-89; сельского хозяйства—6-03; писем и переводов —6-03 (2 зв.); об'явлений 2-64 (2 зв.).

Н—00529. Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР. Тираж 5.5[…]